

U 14/2025 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av de tullar som är tillämpliga på import av vissa varor som har sitt ursprung i eller som exporteras direkt eller indirekt från Ryska federationen och Republiken Belarus

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 28 januari 2025 till förordning om ändring av de tullar som är tillämpliga på import av vissa varor som har sitt ursprung i eller som exporteras direkt eller indirekt från Ryska federationen och Republiken Belarus samt en promemoria om förslaget.

På grund av den brådskande situationen lämnades först en E-skrivelse (E 3/2025 rd) om förslaget som koordinerades inom statsrådets samordningssystem. Den här skrivelsen innehåller inga nya ståndpunkter eller förhandlingsmål.

Helsingfors den 8 maj 2025

Utrikeshandels- och utvecklingsminister Ville Tavio

Enhetschef Jukka Nikulainen

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM
ÄNDRING AV DE TULLAR SOM ÄR TILLÄMPLIGA PÅ IMPORT AV VISSA VAROR
SOM HAR SITT URSPRUNG I ELLER SOM EXPORTERAS DIREKT ELLER
INDIREKT FRÅN RYSKA FEDERATIONEN OCH REPUBLIKEN BELARUS**

1 Bakgrund

Kommissionen gav den 28 januari 2025 ett förslag (COM(2025) 34) till förordning om införande av tilläggstullar på flera jordbruksprodukter från Ryssland och Belarus samt vissa kvävebaserade gödselmedel. På grund av den brådsakande behandlingen har riksdagen informerats om förslaget genom en E-skrivelse (E 3/2025 rd) den 13 februari 2025.

Vid ett extra möte i Europeiska rådet den 17–18 april 2024 uppmuntrades rådet och kommissionen att fastställa nya importtullar för jordbruksprodukter från Ryska federationen och Belarus till EU, samtidigt som man beaktar konsekvenserna för den inre marknaden och säkerställer att det inte uppstår några konsekvenser för transporten av sådana produkter till utvecklingsländerna.

Europeiska unionen höjde den 1 juli 2024 importtullar på spannmål, oljeväxtfrön och därav framställda produkter enligt kapitlen 10, 12, 14, 15 och 23 i Kombinerade nomenklaturen (KN) med ursprung i eller som exporteras från Ryska federationen eller Belarus.

I Europeiska rådets slutsatser av den 17 oktober 2024 konstateras Europeiska unionens beredskap att med hjälp av importtullar på bland annat ryska och belarusiska jordbruksprodukter ytterligare begränsa Rysslands förmåga att föra krig.

2 Förslagets syfte

Syftet med förordningen är att minska beroendet av Ryssland när det gäller dessa jordbruksprodukter och gödselmedel, och därmed sårbarheten för eventuella påtryckningar från Ryssland och att säkerställa att Ryssland inte gynnas kommersiellt av fortsatt export till unionen. I enlighet med förslaget ska tullar också tillämpas på import från Belarus till följd av dess åtgärder för att stödja Rysslands krigshandlingar.

Den nuvarande importen av de berörda jordbruksvarorna och gödselmedlen utgör ett beroende av Ryska federationen som, om det inte åtgärdas, skulle kunna försämra unionens livsmedelstrygghet och, särskilt när det gäller gödselmedel, göra unionen särskilt sårbar för eventuella tvångsåtgärder från Ryska federationens sida. Syftet med den föreslagna förordningen är att stoppa importen av de varor som ingår i förslaget från Ryssland och Belarus. I fråga om gödselmedel är målet att öka EU:s egen produktion och stärka alternativa försörjningskällor från andra internationella partner under en övergångsperiod.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Värdetullar på vissa jordbruksprodukter

Syftet med förslaget till förordning är att höja importtullarna på vissa jordbruksprodukter som för närvarande klassificeras enligt kapitlen 1, 2, 4–24, 29, 33, 35, 38, 41, 43, 50, 51, 52 och 53 i den kombinerade tullnomenklaturen. Tullarna skulle omfatta oförädlade jordbruksprodukter som hör till dessa grupper, såsom frukt, grönsaker, spannmål och boskap, oljor, organiska föreningar, sockeralkohol, skinn, pälskinn, bomull och vegetabiliska textilt fibrer.

För de jordbruksprodukter som räknas upp i förslaget till förordning föreslås en värdetull på 50 procent utöver den befintliga, tillämpliga gemensamma tulltaxan som varierar från produkt till produkt. Dessutom skulle varor med ursprung i eller som direkt eller indirekt exporteras från Ryska federationen eller Belarus undantas från unionens tullkvoter på vilka nedsatta tullar tillämpas.

Tilläggstullarna skulle börja tillämpas fyra veckor efter att förordningen trätt i kraft.

Särskilda tilläggstullar på vissa gödselmedel

Genom förslaget till förordning fastställs tilläggstullar som höjs gradvis för vissa gödselmedel som klassificeras enligt kapitel 31 som har sitt ursprung i eller som exporteras direkt eller indirekt från Ryska federationen eller Republiken Belarus till Europeiska unionen. Dessa gödselmedel som importeras från Ryssland och Belarus skulle dessutom uteslutas från unionens tullkvoter, som ger tillträde till unionsmarknaden till en lägre tullnivå än de föreslagna nya tullarna.

För kvävegödselmedel enligt KN-nummer 3102 samt för vissa gödselmedel enligt KN-nummer 3105 som innehåller kväve, fosfor eller kalium föreslås utöver den befintliga värdetullen på 6,5 procent en särskild tilläggstull per ton. Tilläggstullen är måttlig under de första tre åren och ger därmed mer tid för att öka produktionen av gödsel i Europeiska unionen och skapa alternativa internationella försörjningskällor.

För varor enligt KN-nummer 3102 är tilläggstullen 40 euro/ton från och med den 1 juli 2025, 60 euro/ton från och med den 1 juli 2026, 80 euro/ton från och med den 1 juli 2027 och 315 euro/ton från och med den 1 juli 2028.

När det gäller varor enligt KN-numren 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 och 3105 90 är tilläggstullen 45 euro/ton från och med den 1 juli 2025, 70 euro/ton från och med den 1 juli 2026, 95 euro/ton från och med den 1 juli 2027 och 430 euro/ton från och med den 1 juli 2028.

Enligt kommissionens uppskattning skulle den tilläggstull på 40–45 euro som tas ut under det första året motsvara en värdetullsekvivalent på cirka 13 procent. Tilläggstullen på 315–430 euro som tas ut efter tre år motsvarar en värdetullsekvivalent på cirka hundra procent.

I förslaget till förordning fastställs dessutom maxgränser för importen från Ryssland och Belarus av de gödselmedel som förordningen innehåller för vart och ett av de tre åren. Om den maxgräns som fastställts för året överskrids, har kommissionen möjlighet att inom 21 dagar införa tilläggstullar på 315–430 euro redan före den 1 juli 2028.

Kommissionen ska övervaka de priser som tillämpas i unionen för de gödselmedel som omfattas av tilläggstullar under fyra år från och med tillämpningen av denna förordning. Om prisnivåerna avsevärt överstiger 2024 års nivåer, ska kommissionen bedöma situationen och vid behov vidta åtgärder för att avhjälpa denna ökning. Detta kan, om så är lämpligt, inbegripa förslag om

tillfälligt upphävande av tullar för berörda varor som importeras från andra länder än Ryssland och Belarus.

Förslaget är förenligt med unionens politik inom andra områden.

Kommissionens förslag till förordning om införande av tullar på flera jordbruksprodukter från Ryska federationen och Belarus samt på vissa kvävebaserade gödselmedel kompletterar unionens lagstiftning och politik som tillämpas till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Europeiska unionen och flera andra medlemmar i Världshandelsorganisationen WTO antog den 17 mars 2022 en deklaration som fastslår möjligheten att frångå principen om mest gynnad nation (MGN) i fråga om produkter som har sitt ursprung i Ryska federationen.

Förordningen träder i kraft dagen efter att den offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 207.2 i EUF-fördraget (fördraget om Europeiska unionens funktionssätt), som fastställer ramen för genomförandet av den gemensamma handelspolitiken. Rådet och Europaparlamentet behandlar förslaget i vanlig lagstiftningsordning. Rådet fattar sina beslut med kvalificerad majoritet.

Enligt statsrådets bedömning är den rättsliga grunden ändamålsenlig.

5 Förslagets konsekvenser

Under 2023 uppgick unionens import av de jordbruksvaror som omfattas av den föreslagna förordningen till 2,9 miljoner ton, till ett värde av 380 miljoner euro. I fråga om enskilda produkter varierar importmängderna avsevärt. I fråga om produkter för vilka EU:s tullar för mest gynnad nation är höga förekommer knappt någon import alls från Ryssland. Importen av produkter där EU:s tullar för mest gynnad nation var låga eller noll var större.

År 2023 stod de typer av gödselmedel som omfattas av den föreslagna förordningen för över 70 procent av den totala gödselförbrukningen i unionen. Importen från Ryssland uppgick till 3,6 miljoner ton (till ett värde på 1,28 miljarder euro). År 2024 ökade importen betydligt jämfört med 2023.

Den föreslagna förordningen skulle inte ha någon ekonomisk inverkan på EU:s utgifter och en begränsad ekonomisk inverkan på EU:s inkomster. Efter en fullständig tillämpning av den föreslagna förordningen förväntas uppbörden av höjda tullar bli minimal (nära noll) eftersom höjningen av tullarna sannolikt kommer att minska importflödena från Ryska federationen och Republiken Belarus till obetydliga volymer.

Unionens traditionella egna medel kan minska till följd av förslaget. Detta beror på hur importen från Ryska federationen och Republiken Belarus ersätts. Kommissionen uppskattar att när den föreslagna förordningen tillämpas i sin helhet blir följderna för EU-budgetens traditionella egna medel en förlust på högst 84 miljoner på årsnivå i en situation där EU:s befintliga import från Ryska federationen och Republiken Belarus helt ersätts med inhemsk produktion och import från förmånspartner. En minskning av de traditionella egna medlen skulle dock inte påverka det totala beloppet av inkomsterna i EU-budgeten, eftersom en eventuell minskning av de traditionella egna medlen kommer att kompenseras genom

motsvarande ökning av medlemsstaternas BNI-baserade egna medel. Finlands andel av unionens bruttonationalinkomst är cirka 1,6 procent, varvid en minskning av unionens traditionella egna medel med 84 miljoner euro skulle öka de BNI-baserade egna medel som Finland betalar ur den nationella budgeten med cirka 1,3 miljoner euro.

Finlands import av de jordbruksprodukter som ingår i förslaget under de tre första kvartalen 2024 var liten eller obefintlig. Vissa livsmedel importerades till ett värde på över 100 000 euro.

Finlands import av det kvävegödselmedel (KN-nummer 3102) som ingår i förslaget från Ryssland under de tre första kvartalen 2024 uppgick till ett värde av sammanlagt cirka 3,8 miljoner euro, vilket är strax under tio procent av den totala importen.

Värdet på Finlands import av gödselmedel enligt KN-nummer 3105 under de tre första kvartalen 2024 uppgick till ett värde av sammanlagt drygt tio miljoner euro, vilket är knappt 50 procent av all import.

Den föreslagna förordningen väntas inte inverka negativt på den globala livsmedelstryggheten, eftersom höjningen av unionens tullar endast skulle tillämpas på import till unionen och skulle därför inte påverka transiteringen av de berörda varorna från Ryska federationen eller Republiken Belarus genom unionens territorium till tredjeländer.

Importen från Belarus av de produkter som omfattas av förslaget är praktiskt taget obefintlig.

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt till grundläggande och mänskliga rättigheter

Den gemensamma handelspolitiken hör enligt artikel 3.1 e i EUF-fördraget till unionens exklusiva befogenhet och därför tillämpas inte subsidiaritetsprincipen.

7 Ålands behörighet

Fördelningen av befogenheter mellan riket och Åland fastställs i 18 och 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Ärendet gäller utrikeshandeln och hör enligt 27 § 12 punkten i självstyrelselagen till rikets behörighet.

8 Behandlingen av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Förslaget till förordning behandlas i normal lagstiftningsordning.

Förslaget behandlades vid handelspolitiska kommitténs möten den 30 januari, 14 februari, 20 februari, 27 februari och den 4 mars 2025. Ständiga representanternas möte (Coreper II) godkände kommissionens förslag den 14 mars utan ändringar. Rådets ordförande fick mandat att förhandla med Europaparlamentet.

Europaparlamentets utskott för internationell handel (INTA) kommer att rösta om förslaget den 14 maj och Europaparlamentet kommer att rösta om det vid den första läsningen vid sitt plenarsammanträde i maj 2025. Föredragande i Europaparlamentet är Inese Vaidere (EPP).

9 Den nationella behandlingen av förslaget

Utrikesministeriet har berett ärendet i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och finansministeriet.

Ärendet har behandlats i EU-ministerutskottet den 13 februari 2025.

Eftersom tidtabellen för behandlingen är brådsakande fördes ärendet först till behandling i riksdagen genom en E-skrivelse i februari. E-skrivelsen skickades till riksdagen den 13 februari 2025. Stora utskottet bad utrikesutskottet om ett utlåtande och skickade förslaget för kännedom till finansutskottet samt jord- och skogsbruksutskottet. Jord- och skogsbruksutskottet hörde sakkunniga den 25 februari 2025. Utskottet godkände ställningstagandet den 28 februari 2025: Utskottet har inget att anmärka på statsrådets handlingslinje.

E-skrivelsen behandlades i skriftliga förfaranden i handelspolitiska sektionen och sektionen för yttre förbindelser den 10 februari 2025. Handelspolitiska sektionen och sektionen för yttre förbindelser informerades om U-skrivelsen den 24 april 2025.

10 Statsrådets ståndpunkt

Finland fördömer skarpt Rysslands angrepp mot Ukraina. Rysslands angrepp är riktat mot Ukraina, men också mot säkerhetsordningen i hela Europa. Rysslands angrepp är ett grovt brott mot internationell rätt. Ryssland måste omedelbart upphöra med krigshandlingarna och åtgärderna för att införliva de ockuperade områdena med Ryssland. (USP 49/2024 rd)

Finland står fast bakom Ukrainas självständighet, suveränitet och territoriella integritet. Finland reagerar på Rysslands agerande som en del av Europeiska unionen. (USP 49/2024 rd)

Finland anser det viktigt att EU fortsätter att ge ett starkt, effektivt och enhetligt svar på Rysslands militära angrepp mot Ukraina. Finland stöder EU:s strävan att försvaga och begränsa Rysslands förmåga att fortsätta sina krigshandlingar och upprätthålla en industri som stöder dem. (USP 49/2024 rd)

Finland stöder kompletteringen av sanktionerna med tilläggstullar på jordbruksprodukter och gödselmedel som har sitt ursprung i Ryska federationen och Republiken Belarus. Tilläggstullarna styr frigörandet från jordbruksprodukter och gödselmedel som har sitt ursprung i Ryssland och stärker den inhemska produktionen i unionen och diversifieringen av leveranskedjorna samt minskar därmed Rysslands nytta av kommersiell import till Europeiska unionen.

Beträffande gödselmedel anser Finland att den föreslagna övergångsperioden och uppföljningen av prisutvecklingen för gödselmedlen är viktiga. Det är viktigt att kommissionen reagerar vid behov och underlättar tillgången till gödselmedel till exempel i form av tullsuspension.